

Hozzám fordultál, hogy segítsék eligazodni egy számodra érdekes problémában, kérdezted azt is hogy neheztelek-e rád azért, mert és itt idézlek – Remélem nem nagy baj, hogy a tanár urat ezzel "zaklatom". Kérdésedben egy napjainkban sokakat foglalkoztató témában szegezed nekem a kérdést: Áltudomány-e és van-e valós alapja a semleges áramnak? – amelyről sokat és sokféle olvastál.

Nem az a baj hogy "zaklatsz", az a baj hogy a kollégáimtól és a tölem hallott fizikaórák után számodra nem egyértelmű, hogy az egész alaptalan halandzsza. Mint leendő mérnöknek, rövidesen esetleg egyedül kell majd állást foglalnod, ilyen és ehhez hasonló dolgokban. Esetleg döntened is kell majd, hogy fektessen-e pénzt a céged ilyenbe? A baj az, hogy magadtól, a középiskolában és az Egyetemen szerzett tudás segítségével nem jössz rá, hogy ez áltudomány! Persze ha akarsz, akkor kereshetsz magadnak felmentést, mert a téged és mindannyiunkat érő információk sajnos elbizonytalaníthatnak. Most nem a bulvár sajtóra gondolok, hanem olyan médiumokra amelyekről joggal várjuk el a hitelességet. A hírt, amelyet később szinte minden médium tovább adott elsőként az MTI adta közre. Egy rövid közleményt, amelyben egy korszkalkotó magyar találmányról értesülünk, "ami új megvilágításba helyezi az elektromágnesességről és az alapvető fizikai kölcsönhatásokról szerzett eddigi ismereteket", gondolhatod, hogy talán még azokat is amiből nemrég vizsgáztál. Azt is megtudhattuk a cikkből, hogy ez a találmány mára már termék, és csak a gyártásra vár. Jelenleg a feltalálók tőkebefektetőket keresnek. És végül egy akadémikus véleményével zárul a hír: "a felfedezés jelentősége hasonlítható a Déri-Bláthy-Zipetnovszky féle transzformátor feltalálásához". Nagyon hitelesnek tűnik, de szakértő számára már az első olvasatban is kiderül, aki ezt a hírt írta, nem tudta miről ír. De ez a hiba eltöri ahhoz képest, hogy az akadémikus akit emleget a cikk nem tagja a Magyar Tudományos Akadémiának! A cikkben az akadémikus szájából elhangzó mondatnak fontos szerepe van, hitelessé teszi a "korszakalkotó felfedezést". Ne feledd el, az MTI adófizetők pénzéből működtetett hírügynökség, közfeladatokat lát el, és a híreiért fizetni kell. Bennem felmerül néhány kérdés:

- Kiadhat-e egy ennyire hiteltelen hírt az MTI?
- Aki az MTI-nél ilyen hírt írhat (felelős szerkesztő), számonkérhető-e tőle szakirányú végzettség és szakmai tudás?
- Kell-e ellenőriznie a cikk írójának, hogy tényleg akadémikus, egyetemi tanár, stb. akinek a véleményét közli?
- A többi írott és elektronikus médium, aki fizetett a cikkért vajon reklamálnak-e a nemzeti hírügynökségnél?
- Felelőssé tehető-e, az MTI ha valaki a megtakarított pénzt befektetve elbukja, mert ő is hisz a cikknek?

Joggal mondd, hogy a hírt hitelesítette a Kossuth Rádió és az MTV2 egy-egy műsora is. Akkor ezek a műsorok is félrevezettek? A válaszom igen, pedig mind a Magyar Rádióban és a Magyar Televízióban van tudományos szerkesztőség, de ezeket a műsorokat nem ők készítették, sőt azt is biztosan állíthatom, hogy a véleményüket sem kérték ki. Sajnos sokan érzik úgy hogy tudományos témákkal is kell foglalkozniuk, ami nem lenne baj ha jól tennék azt. Biztosan te is láttad, A szólás szabadsága című műsorban azt a riportot, amelyben egy belgyógyász orvos 30 évi munkásságát ismerhettük meg. Einstein tévedését és a relativitáselmélet hibáit ecsetelték hosszasan. Ha figyeltél az órákon, akkor te is hasonlóan elképedhettél, a szerző és a szakértő állításain, és jól tudod mivel járt volna illet állítani a fizika vizsgán. Az egyébként jogi végzettségű sztár riportert elképesztően tájékozatlan a témában. Egy hangzatos címet választott, amivel, a műsor előzetesben felcsigázta a nézők érdeklődését. A szólás szabadsága helyett a műsorban a nézők valami egészen mást kaptak. Alaptalan és felelőtlen mondatok hangzottak el mind a szerző, mind a szakértő szájából, miközben a riportert arra kérte leginkább őket, hogy csak olyan részleteket érintsenek amelyeket Ő is megért. Figyelmen kívül hagyták mindazokat a tényeket hogy a támadott elméletnek vannak gyakorlati eredményei, számtalan jelenség igazolta, és egyetlen olyan tény sem merült fel amely arra mutatna, hogy "baj lenne vele". A műsor vezetője még megfelelő szakértőt sem tudott választani. Nehezen hiszem el, hogy egy ilyen múlttal rendelkező újságíró ne tudta volna, hogy hol talál hiteles fizika szakértőt. Miért nem jutott eszébe például a Magyar Tudományos Akadémia, a Központi Fizikai Kutató Intézet vagy az egyetemek Fizikai Intézete mint lehetséges helyek, ahol hozzáértő szakembert találhat. Ha csak egy kicsit is tájékozódott volna, a műsora előtt Friderikusz Sándor, akkor láthatta volna azt is, hogy Einstein művét szakmai áruhába öltözött politikai körök is támadják. Molnár R. Pál adta már "szakértelmét" egy ilyen műhöz, ezért sem lett volna szabad meghívni szakértőnek. Figyelembe véve, hogy a produkció mennyi pénzbe kerül az MTV-nek, megint csak a felelősség kérdése merül fel bennem, és az hogy az adófizetők pénzén kell-e ilyen műsort csinálni. Ne feledd el, ma a közszolgálati TV adókon nincs egyetlen oktatási műsor sem, – valószínű, hogy a pénzhiány miatt. Azt sem fogadom el ellenérvként, hogy a "SZENT NÉZŐSZÁM" mögé lehet jelen esetben bújni. A műsor (ezen részével) leginkább azt érte el, hogy egy tudományosan megalapozatlan könyvnek csinált hallatlan ismertséget. Hát nem például a Simonyi Károly: A fizika kultúrtörténete című könyvének kellene ilyen "lehetőséget" kapnia, egy közszolgálati TV-ben?

Azt kérde, hogy akkor honnan szerezhetsz hiteles információt? Nem könnyű a válasz, a kimondottan tanulás céljait szolgáló SULINET oldalait sem merném ajánlani, mert sajnos ott is találkozhatasz áltudományos nézetekkel. Ezek az oldalak több helyen megkérdőjelezik az iskolában egyébként kötelezően tanítandó természet tudományos alapelveket, komoly kételyeket ébreszthetnek a közoktatásban dolgozó tanárokkal, tankönyvekkel szemben. Ami fölöttébb elszomorító az az, hogy az Oktatási Minisztérium "felügyelete" alatt történik mindez, hasonlóan az előbbi médiumokhoz. Ráadásul mindez az adófizetők pénzéből.

Amit biztosan állíthatok, hogy van két nagy hagyományú természettudományos népszerűsítő folyóirat, ami azokban nem jelenik meg, azzal a szenzációval nagy valószínűség szerint kár foglalkoznod. A Magyar Rádió és Magyar TV műsoraiból ma jószívvvel csak tudományos szerkesztőségek által fémjelzetteket javasolhatom. Sajnos ezek a sajtó orgánumok nem harsányak, a relámértékük csekély, így ezeket sajnos nehezebb megtalálni.

Barátsággal: Härtlein Károly